

Kuntalaisaloite vesiliikenneväylän toteuttamisesta pienvenekäyttöön Pyhäjärvi-Saimaa välille

Kaupunginhallitus 07.12.2021 § 385

Erno Olkkonen on tehnyt kuntalaisaloitteen vesiliikenneväylän toteuttamisesta pienvenekäyttöön Pyhäjärvi-Saimaa välille.

Aloitteen perusteluissa todetaan, että toteutuspaikka voisi mahdollisesti olla liitteessä esitetyn mukaisesti Puhoksen vanhan myllyn vieressä. Erno Olkkonen esittää, että Kiteen kaupunki olisi aloitteellinen asian vireillepanijana ja selvittäisi toteutusmahdollisuutta tarvittavien tahojen kanssa. Toteutuessaan väylä lisäisi Puhoksen ja Pyhäjärven alueen houkuttelevuutta niin muuttoliikkeen kuin yrittäjyydenkin kannalta. Väylällä olisi myös vesistömatkailullinen arvo niin Kiteen, Kesälahden kuin Uukuniemenkin suunnalla. Väylä täydentäisi jo nyt hyvin edennyttä Puhoksen alueen kehittämissuunnitelmaa ja tukisi erinomaisesti myös Vanhan puhoksen kehittämistä.

Liitteenä karttaluonnos ehdotetusta väylästä.

Valmistelija: hallintopäällikkö Pasi Lamminluoto, pasi.lamminluoto@kitee.fi, puh. 040 105 1012

Esittelijä: kaupunginjohtaja Pekka Hirvonen, pekka.hirvonen@kitee.fi, puh. 040 105 1001.

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus lähettää Erno Olkkosen jättämän kuntalaisaloitteen teknisen keskuksen valmisteltavaksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tekninen lautakunta 03.02.2022 § 5

Teknisen keskuksen valmisteltavaksi on saapunut Erno Olkkosen tekemä kuntalaisaloite vesiliikenneväylän toteuttamisesta pienvenekäyttöön Pyhäjärvi-Saimaa välille. Erno Olkkosen toteuttamispöytäkirja on esityslistan liitteenä. Aloitteessa esitetään vesiliikenneväylän toteuttamispaikaksi Puhoksen myllyn vieressä olevaa patorakennetta.

Tekninen keskus aloittaa Puhoksen vesiliikenneväylän rakentamismahdollisuuksien selvittämisen esiselvityksellä, jonka tekemiseen on saatu rahoitus Maakuntaliiton tulevaisuusrahastosta. Puhoksen vesiliikenneväylän rakentamisen teknis-taloudellisen esiselvityshankkeen avulla selvitetään Puhoksen kosken tekniset toteutusmahdollisuudet vesiliikenneväylänä sekä rakentamisen karkea hinta-arvio. Lisäksi selvitetään vesiliikenneväylän vaikutus VT 71 sillan ja Puhosvirran ylittävän kävelysillan korotustarpeeseen Esiselvityksessä tutkitaan myös vesiliikenneväylän rakentamista rajoittavien suojellun myllyrakennuksen ja PKS:n vesivoimalaitoksen vaikutusta. Esiselvityksen toisena rakentamisvaihtoehtona tutkitaan ns. Mustosen kanavan

kaivamisen toteutusmahdollisuudet, kaivualue on suojeltu Puhosrannan asemakaavassa (hyv. 30.8.2010).
Esiselvityshankkeessa tutkitaan lisäksi vesiliikenneväylän vaikuttavuus alueen matkailun, viihtyisyyden ja Puhoksen alueen vetovoiman lisääjänä. Esiselvityksen toteuttaja kilpailutetaan kokouksessa esitetyn tarjouspyyntöluonnoksen mukaisesti. Suunnitelman laatiminen ei ylitä kansallista kynnyksarvoa.

Valmistelija: ympäristösuunnittelija Marjo Tikka, puh 040 105 1216, marjo.tikka(a)kitee.fi

Esittelijä: tekninen johtaja Kari Siponen, puh. 040 105 1201, kari.siponen(a)kitee.fi.

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta merkitsee tiedoksi kuntalaisaloitteen valmistelutilanteen ja valtuuttaa teknisen keskuksen kilpailuttamaan esiselvityksen tekijän ja tekemään päätöksen esiselvityksen toteuttajasta

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

26/10.03.01.15/2022

Tekninen lautakunta 23.11.2023 § 91

Tekninen keskus pyysi suunnittelutarjouksia Puhoksen vesiliikenneväylän esiselvityksen laatimisesta kolmelta yritykseltä, joista suunnittelijaksi valikoitui FCG Finnish Consulting Group Oy.

Puhoksen vesiliikenneväylän teknistaloudellinen esiselvitys valmistui 31.5.2023. Pääasiallisena tarkoituksena oli selvittää kanavan sijoituksen vaihtoehtovertailuna Puhoksenkosken ja ns. Mustosen kanavalinjausten soveltuvuus Pyhäjärven ja Oriveden välisen vesiliikenneväylän toteuttamiseen.

Puhoksenkosken sijoitusvaihtoehdossa vesitieyhteys Karjalan Pyhäjärven ja Oriveden välillä toteutettaisiin rakentamalla venesulku Puhoksen säännöstelypadon ja voimalaitoksen vieressä sijaitsevan Puhoksenvirran (Puhoksenkoski) yhteyteen. Mustosen kanavan sijoitusvaihtoehdossa tutkittiin vuonna 1876 osittain kaivetun ja kaavoituksella suojellun kanavayhteyden loppuun rakentamisen toteutusedellytyksiä. Lisäksi ylimääräisenä vaihtoehtona tarkasteltiin aiemmissa kanavakeskusteluissa esillä ollutta linjausvaihtoehtoa, joka kulkee Puhoksen kannaksen läpi Puhoksenkosken ja Mustosen kanavalinjausten välillä sekä kalatien rakentamista Puhoksenkosken yhteyteen. Puhoksen vesiliikenneväylän linjaukselle esitettiin selvityksessä neljä eri vaihtoehtoa (VE1a ja VE1b, VE2 ja VE3).

Vaihtoehdoissa VE1a ja VE1b kanavalinjaus on esitetty kulkemaan nykyisessä Vanhan Puhoksen alueen läpi sijaitsevassa uittokanavassa. Vaihtoehdossa VE1a kanavan linjaus on suunniteltu kulkemaan uittokanavan itäpuolista haaraa pitkin, jossa nykyisin sijaitsee Puhoksen voimalaitos. Vaihtoehto VE1b on esitetty kulkemaan uittokanavan läntistä haaraa pitkin nykyisin alueella sijaitsevan myllyn ohitse, alueella sijaitsee myös säännöstelypato ja patosilta.

Vaihtoehdossa VE2 kanavalinjaus on esitetty kulkemaan aikaisemmin vuonna 1875 alueelle suunnitellun ja toteutukseltaan kesken jääneen ns. Mustosen kanavan linjausta pitkin. Aikaisempien suunnitelmien mukaisesti kanavan pituus oli 600 m ja syvyys 1,78 m.

Vaihtoehdossa VE3 on esitetty kokonaan uusi kanavalinjaus, joka on ollut aiemmissa kanavakeskusteluissa ehdotustasolla esillä. Kanavalinjaus on esitetty kulkemaan Pyhäjärven Lukulammelta Oriveden puolelle Varviniemen edustalle. Uuden kanavalinjauksen rakentaminen edellyttää laajoja kaivutöitä sekä uusien siltarakenteiden toteuttamista.

Vaihtoehtojen VE2 ja VE3 uudet kanavan linjaukset mahdollistaisivat väljemmät väylälinjaukset ja näin ollen suuremman aluskaluston kulkemisen kanavaa pitkin. Kyseisten vaihtoehtojen toteuttaminen kuitenkin edellyttää myös huomattavasti laajempia kaivutöitä sekä uusien siltarakenteiden toteuttamista. Lisäksi ko. vaihtoehtoihin kohdistuu kaavoituksellisia ja luontoarvoihin liittyviä haasteita.

Vesiliikenneväylän toteutusvaihtoehtoja vertailtiin teknisen toteutettavuuden ja alustavien vertailukustannusten perusteella huomioiden lisäksi kaavoitustilanne ja luonto-olosuhteet. Selvitystyössä myös haastateltiin Kiteen ja ympäröivän alueen keskeisiä matkailuyrityksiä sekä veneily- ja yhdistystoimijoita vesiliikenneväylän taloudellisen merkittävyyden selvittämiseksi.

Vaihtoehtojen alustavat vertailukustannukset on tarkoitettu tässä yhteydessä ainoastaan tarkasteluvaihtoehtojen (VE1a, VE1b, VE2 ja VE3) keskinäiseen vertailuun ja ne on esitetty selvityksessä karkealla tasolla. Vertailukustannukset sisältävät maanrakennustyöt, venesulun rakenteet, silta- ja tierakenteet sekä arvioidut yleiskustannukset 35 %.

Tarkasteluvaihtoehtojen vertailukustannuksiin liittyy monia epävarmuuksia mm. kalliopinnan tason ja kallion laadun sekä nykyisen voimalaitoksen ja säännöstelypadon rakenteiden sijainnin läheisyyden osalta. Tarkasteluvaihtoehtoihin liittyvien alustavien vesiväylälinjausten osalta ei ole käytettävissä riittäviä tietoja vesialueiden syvyyksistä eikä pohjamaan laadusta. Näin ollen tällä hetkellä ei ole riittäviä perusteita näiden vertailukustannusten euromääräiseen tarkasteluun ruoppaus-/louhintamassamäärien osalta.

Puhoksen vesiliikenneväylähankkeen alustavan kustannusarvion laadinta edellyttää kohdealueella tehtäviä tutkimuksia (mm. pohjatutkimukset ja vesialueen luotaukset), jotka kohdentuvat jatkosuunnitteluvaiheeseen.

Kustannuksia muodostuu myös jatkosuunnittelun (yleis- ja rakennussuunnitelma sekä vesilain mukaisen hakemussuunnitelman laadinta) ja -tutkimusten suorittamisen lisäksi vesivoimalaitoksen sähköntuotantoon liittyvistä mahdollisista korvauksista sulutuksiin liittyvän vesimäärän sekä kalatiehen ohjattavan virtaaman osalta. Kustannuksia aiheutuu myös mahdollisista kaavamuutoksista. Hankkeen toteutukseen tarvittavat jatkotoimenpiteet on esitetty selvityksen kappaleessa 8.

Puhoksen vesiliikenneväylän teknistaloudellinen esiselvitys esityslistan oheismateriaalina.

Valmistelija ja esittelijä: tekninen johtaja Kari Siponen, puh. 040 105 1201, kari.siponen@kitee.fi.

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta hyväksyy asiasta annetun selvityksen ja esittää sen kaupunginhallitukselle ja siitä edelleen kaupunginvaltuustolle vastauksena kuntalaisaloitteeseen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.